

Üretimin Üzerinde Çoklu Kıskaç

- İmalat **sanayinde** üretim koşullarındaki bozulma hafiflerken, girdi fiyatlarındaki hızlı artış dikkat çekiyor. Kızıldeniz'deki gelişmeler de tedarikçilerin teslim sürelerinin uzamasına yol açıyor.
- Tamer Arıcan

İstanbul Sanayi Odası'nın açıkladığı PMI verileri imalat sektöründe ılımlı iyileşmenin devam ettiğini gösterdi. **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI ocak ayında 49,2 ile son dört ayın en yüksek seviyesine çıkmasına karşın halen genişlemenin göstergesi olan 50 seviyesinin altında bulunuyor. Talep ve üretimin baskı altında kaldığı ifade edilen raporda, takip edilen on sektörden yalnızca kimya, plastik ve kauçuk sektöründe 52,5 ile kayda değer bir büyüme yaşandı.

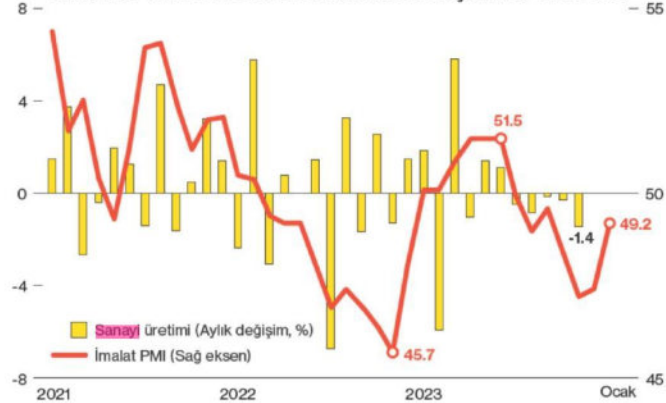
İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI raporunda göze çarpan bir diğer gelişme enflasyondaki hızlanma. Asgari ücret artışının yanı sıra ham madde maliyetlerindeki yükseliş ve TL'deki değer kaybının da etkisiyle birlikte girdi maliyetleri ağustos ayından bu yana en yüksek seviyeye çıktı. İmalatçıların girdi maliyetlerindeki artışı fiyatlarına yansıtmasıyla birlikte buradaki enflasyon son beş ayın en yüksek seviyesini gördü. En yüksek fiyat artışı kara ve deniz taşıtları sektöründe olurken en düşük artış ana metal **sanayinde** gerçekleşti.

Sektörlerde yaşanan fiyat artışları talebi de olumsuz etkiledi. Sipariş artışının yaşandığı tek sektör kimya, plastik ve kauçuk olurken, diğer dokuz sektörde siparişler yavaşladı. Yeni siparişlerde en sert düşüş ise giyim ve deri ürünleri sektöründe oldu.

Kızıldeniz'de yaşanan gelişmelerin etkileri de imalat sektöründe görülmeye başladı. **ISO**'nun PMI raporunda yer alan on sektörün yedisinde tedarikçilerin teslimat süreleri uzadı. Teslimat sürelerindeki en belirgin artış ise kimya, plastik ve kauçuk sektöründe görüldü.

İMALAT PMI 7 AYDIR DARALMAYA İŞARET EDİYOR

KAYNAK: S&P GLOBAL/ISO, TÜİK

TÜRKİYE SEKTÖREL PMI ANKETİ

Kimyasal, Plastik ve Kauçuk Ürünleri	52,5
Gıda Ürünleri	50,6
Makine ve Metal Ürünleri	49,6
Ana Metal Sanayi	47,8
Kara ve Deniz Taşıtları	47,5
Ağaç ve Kağıt Ürünleri	46,4
Tekstil Ürünleri	45,8
Elektrikli ve Elektronik Ürünler	44,5
Metalik Olmayan Mineral Ürünler	42,5
Giyim ve Deri Ürünleri	40,3

Kaynaklar: **İstanbul Sanayi Odası** ve S&P Global PMI

ENFLASYON ZİRVEDE BORÇLAR TAVAN YAPTI

Sıkı para politikası enflasyonu dizginleyemiyor. İstanbul enflasyonu % 76'yı aşarak 11 ayın zirvesini gördü. Ekonomide bozulma ise devam ediyor. **Sanayi** üretimi 7 aydır daralıyor. Kredi kartı borçları 1,2 trilyonu aştı

Tarla-market FARKI ARTTI

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şenol Bayraktar, ocak ayında üretici ile market arasındaki fiyat değişimlerini açıkladı. Bayraktar, ocak ayında üretici ve market arasındaki fiyat farkının en fazla yüzde 404,2 ile portakalda görüldüğünü belirterek, "Portakal yüzde 396,7 ile mandalina, yüzde 385,2 ile limon, yüzde 256,5 ile kuru soğan takip etti. Portakal ve mandalina 5 kat, limon 4,9 kat, kuru soğan 3,6 kat tadaya satıldı" diye konuştu. Ocak ayında markette 42 ürünün 29'unda fiyat artışı, 13'ünde fiyat azalışı görüldü. Ocak ayında markette fiyatın en fazla artan ürün yüzde 34,7 ile yeşil fasulye oldu. Yeşil fasulyedeki artışta yüzde 29,8 ile salatalık, yüzde 28,4 ile ıspanak, yüzde 22,9 ile pırasa takip etti.

Global tarafından derlenen imalat PMI, aralıkta 47,4 değerini almıştı. Endeks ocakta son dört ayın en yüksek seviyesini kaydetmiş olsa da üst üste yedinci defa 50 seviyesinin altında değer aldı. Yeni siparişlerde daralma görülmesi talepte kısıtlılığın altını çizerken yeni ihracat siparişleri de geriledi. Üretim üst üste yedinci ayda da daralma kaydetti. Şirketler, yeni siparişlerdeki zayıflık nedeniyle satın alınan ve stoklarını azaltsalar da istihdam seviyesinde değişikliğe girmediler. Girdi fiyatları enflasyonu ağırlaştıran bu yana en yüksek artış kaydetti. Şirketlerin çoğu, artışta asgari ücretteki artışın etkili olduğunu belirterek hammadde maliyetlerindeki artış ve TL'deki değer kaybı da fiyat baskılarını artırdı.

Kart borçları aldı başını gitti

Alım gücünü enflasyon karşısında eriyen yurttaşlar yine kredi kartına sarıldılar. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından yayınlanan haftalık bültenine göre, sektörün kredi hacmi 11 trilyon 837 milyar 485 milyon liraya yükseldi. Tüketici kredilerinin tutarı 1 trilyon 526 milyar 904 milyon liraya yükseldi. Bankaların bireysel kredi kartı alacakları da yüzde 2,8 artışla 1 trilyon 206 milyar 915 milyon liraya yükseldi. Takipteki alacaklar, önceki haftaya göre 534 milyon lira artarak 194 milyar 750 milyon liraya yükseldi.

İzmir'de ekmeğe zam geldi

İzmir Ticaret Odası (İZTO) ekmeğin gramajını ve fiyatını artırdı. Oda üyesi fırınlarda 220 gram ekmeğin fiyatının 9 lira olması kararlaştırıldı. İZTO Ocak Ayı Olağan Meclis Toplantısı, odanın meclis salonunda yapıldı. Mecliste ekmeğin azami fiyatı için oylama yapıldı. Yeni tarif teklifinde 200 gram ekmeğin 220 grama, 7 lira olan fiyatının da 9 liraya çıkması önerildi. Oylama sonucunda öneri oy birliğiyle kabul edildi. Yeni tarif, bugünden itibaren İZTO üyesi fırınlarda geçerli olacak.

Cebe girene kadar paralar eridi

Yeni yıl için 17 bin 2 TL olarak belirlenen yeni asgari ücret, çalışanların cebine girene kadar 558 TL eridi. Doğrudan 7 milyonun üzerinde çalışanı, dolaylı olarak tüm toplumu ilgilendiren asgari ücret, 27 Aralık 2023 tarihinde 17 bin 2 TL olarak açıklandı. Yeni asgari ücret çalışanların hesaplarına dün yattı. Asgari ücret, açıklandığı gün 578 dolara denk geliyordu. Dolar kuru dün 30,36 seviyesine kadar yükseldi. Asgari ücret çalışanların cebine girene kadar 18,4 dolar yani 558 TL değer kaybetti.

HABER MERKEZİ

Ekonomi yönetiminin "parasal sıkılaştırma" ve yüksek faiz politikası enflasyonu dizginlemeye yetmedi. İstanbul enflasyonu yüzde 76'yı aştı. **Sanayi** üretimi 7 aydır daralıyor. Zamlar tam gaz devam ederken, alım gücü eriyen halk yine kredi kartına sarıldı. Bireysel kredi kartı borçları bir haftada yüzde 2,8 artışla 1 trilyon 206 milyar 915 milyon TL'ye yükseldi.

Yeni yıl hızı başladı

İstanbul'da perakende fiyatlar ocakta yüzde 6,72 arttı, yıllık artış yüzde 76,17 oldu. Yeni 11 ayın zirvesi olarak kaydedildi. **İstanbul Ticaret Odası (İTO)**, ocak ayı toptan ve perakende fiyat değişimlerini açıkladı. Ocakta perakende fiyat hareketlerinin göstergesi olan İstanbul Üreticiler Geçişim Endeksi bir önceki aya göre yüzde 6,72, toptan fiyat hareketlerini yansıtan Toptan Eşya Fiyatları endeksi ise yüzde 4,69 oranında arttı. Yıllık değişim oranı ise yüzde 76,17. Toptan Eşya Fiyatları Endeksinde ise yüzde 61,48 olarak gerçekleşti. Ocak 2024'te perakende fiyatlarında bir önceki aya göre; sağlık ve kişisel bakım harcamalarında yüzde 25, ulaştırma ve haberleşme yüzde 20,67, konut yüzde 7,58, gıda harcamalarında yüzde 5,51, ev eşyası yüzde 4,49, kültür eğitimi ve eğlence harcamalarında yüzde 2,81 artış izlendi. Toptan fiyatlarında bir önceki aya göre; inşaat malzemeleri grubunda yüzde 13,22, kimyevi maddeler grubunda yüzde 11,16, gıda maddeleri grubunda yüzde 6,97, yakacak ve enerji maddeleri grubunda yüzde 4,12, işlenmemiş maddeler grubunda yüzde 1,90 artış izlendi.

Benzin zam geldi

Benzinin litresine 95 kuruş zam geldi. Ankara ve İzmir'de benzinin litre fiyatı 40 lirayı, İstanbul'da ise 39 lirayı aştı. Petrol fiyatlarındaki, döviz kurlarındaki ve vergilerdeki artış akaryakıtta zam yağmurunu beraberinde getirdi. Üç gün önce motorine gelen zammın ardından dün de benzin fiyatında artış yaşandı. Benzinin litresine bugünden itibaren geçerli olmak üzere ortalama 95 kuruş zam geldi. Zammın ardından İstanbul Avrupa yakasında benzinin litresi 39,35 lira, Ankara'da 40 lira, İzmir'de 40,24 lira oldu.

Sanayide üretim daralıyor

İmalat **sanayi** satın alma yöneticileri endeksi (PMI) ocakta 49,2'ye yükseldi ancak sektördeki daralma yedinci ayda da devam etti. Yeni yılın ilk ayında üretim, yeni siparişler ve satın almada daralma yaşandı. **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** için S&P

İSO Başkanı Erdal Bahçivan: Asıl sınav yılın ikinci yarısında

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, "2024 yılının ilk aylarında, asgari ücret zammı ve vergi ayarlamalarının etkisiyle aylık enflasyonun seyrinde yeniden bir bozulma göreceğiz ve muhtemelen yıllık enflasyon yıl ortalarına doğru yüzde 70'ler düzeyinde yeni bir zirve yapacak. Yani asıl sınavın yılın ikinci yarısında başlayacağı açık." dedi.

İSO Meclisi'nin 2024 yılı ilk olağan toplantısı "Nitelikli, Sürdürülebilir, Rekabet Gücü Yüksek Yeni Nesil Bir **Sana-yı** için Yatırım ve Üretim İhtiyaç Duydu-ğu Finans Politikalarının Önemi" ana gün-dermi ile gerçekleştirildi.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in konuk olduğu ve Türkiye ve dünya ekonomisine ilişkin bir sunum gerçekleştirdiği toplantıya, Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Yönetim Kurulu Başkanı Alpaslan Çakar, Halk Bankası Genel Müdürü Osman Arslan ve Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı Mustafa Gültepe de katıldı. Toplantının açılış konuşmasını yapan **İSO Başkanı** Bahçivan, Hazine ve Maliye Bakanı Şimşek'in, **İSO**'yu ziyaretinin ve **sanayicilerle** bir araya gelmesinin çok önemli ve anlamlı olduğunu dile getirdi. Bahçivan, Bakan Şimşek'in **sanayicilerle** birlikte olmasının kendilerine güç ve moral verdiğine dikkati çekerek, şunları kaydetti:

"Küresel ekonomide zorlu rekabet koşulları **sanayici-leri** zora sokuyor. Ülkemizde ise ekonomide yeni dengeleme çabaları, enflasyonla mücadele, dış pazarlarımızdaki daralma, kur-ihracat ilişkisi ve ihracatımızın kompozisyonuyla ilgili konular öne çıkıyor. İşte bu noktada önemle vurgulamak isterim ki bizim için her zaman, her yerde savunduğumuz gibi en öncelikli husus finansal istikrardır. Finansal istikrar adeta bir binanın temeli gibi sağlamlığı ve güveni ifade ediyor. Finansal istikrar her şeyin başı olduğuna göre başta ekonomi yönetimi olmak üzere tüm paydaşların bu hususta azami özen, dikkat ve gayreti göstermesinin ülkemiz için çok önemli olduğunu değerlendiriyoruz."

Türkiye ekonomisine bakıldığında, düşük küresel büyüme, zayıf dış talep koşulları ve para politikasında yaşanan sıkışmaya bağlı olarak Türkiye'de ivme kaybının gözle görünür hale geldiğini belirten Bahçivan, "2023'ün son ayı itibarıyla **İSO Türkiye** İmalat PMI 6 aydır kesintisiz daralma bölgesinde seyrediyor. Toplam yeni siparişler ve yeni ihracat siparişleri gibi alt kalemler talepte zayıflığa işaret ediyor ve önümüzdeki aylar için güçlü bir iyimserlik de sunmuyor. Her ne kadar iç talepteki yavaşlama henüz enflasyon hedefleri bakımından istenilen ölçülerde olmasa da bu yıl büyümenin yüzde 4'lük OVP hedefinin altında kalacağına dönük yaygın bir beklenti hakim. Diğer taraftan 2023'ü yüzde 65 ile zirve seviyedeki bir enflasyonla kapatmış durumdayız. 2024 yılının ilk aylarında, asgari ücret zammı ve vergi ayarlamalarının etkisiyle aylık enflasyonun seyrinde yeniden bir bozulma göreceğiz ve muhtemelen yıllık enflasyon yıl ortalarına doğru yüzde 70'ler düzeyinde yeni bir zir-

ve yapacak. Yani asıl sınavın yılın ikinci yarısında başlayacağı açık." değerlendirmesinde bulundu.

Dış finansman tarafında ekonomi politikalarındaki değişimin ilk meyvelerinin görülmeye başladığını aktaran Bahçivan, şunları söyledi: "Özellikle bankalarımızın uluslararası piyasalarda yeniden borçlanmaya başlaması güven ortamında iyileşme sinyali vermesi açısından olumlu. Tahvil piyasamızda da yabancı yatırımcı-

nın ayak sesleri yeniden yükseliyor. Seçim belirsizliğinin ortadan kalkması, kırılan-liklarımızın azalması, CDS'lerde düşüşün sürmesi ve kredi notlarımıza yönelik olası artışlarla, ülkemizin uluslararası piya-salardan hak ettiği yatırımı çeker hale geleceğine inanıyorum. Her ne kadar 2023'ü OVP'de öngörülenden düşük bir bütçe açığı ile kapatmış olsak da aralık bütçe rakamları önümüzdeki süreç için önemli bir uyarı niteliği taşıyor. Deprem kaynaklı harcamalardan kısmak elbette ki söz konusu olamaz. Ancak diğer harcama kalemlerinden tasarruf yapmak, harcamaları etkin, verimli alanlara yönlendirmek bu süreçte önemli bir ihtiyaç olarak kendisini dayatıyor. Bu anlamda, Bakanımızın son dönemde yaptığı uyarıları ziyadesiyle de-ğerli bulduğumuzu söylemeliyiz. Bu çer-

çevede bugün toplum vicdanını rahatlatacak bir kamu tasarruf politikası ve bütçe disiplinine ihtiyacımız olduğunu özellikle ifade etmek istiyorum. Öyle ki etkili ve sonuç odaklı bir yaklaşımla, tasarruf ve harcamaların niteliğini artırmak, hem kamu mali dengelerimizin sağ-lığını korumak hem de enflasyonla mücadele açısından kritik önem taşıyor." /AA

İSO Başkanı Bahçivan: Asıl sınav ikinci yarıda

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan, yaptığı açıklamada enflasyonist ortamın yarattığı illüzyonun sona erdiğini ve yapısal reformlara zaman ayıramamanın ekonomik gelişmeleri olumsuz etkilediğini belirtti.

Bahçivan, 2023'te **İSO Türkiye** İmalat PMI verilerinin 6 aydır daralma bölgesinde olduğuna dikkat çekerek, önümüzdeki aylar için güçlü bir iyimserlik olmadığını ifade etti. İç talepteki yavaşlamanın, büyüme hedefinin altında kalacağı beklentilerini güçlen-

dirdiğini söyledi. Aralık bütçe rakamlarının önemli bir uyarı niteliği taşıdığını vurgulayan Bahçivan, 2023'ün OVP'de öngörülenden düşük bir bütçe açığı ile kapatıldığını ancak kamu tasarruf politikasına ihtiyaç olduğunu belirtti.

Ekonomik politikalarda yaşanan değişimin tarihsel önemde olduğunu ifade eden Bahçivan, geçmişte büyümenin niteliğinin ikinci plana atıldığını ve bu durumun fiyat ve finansal istikrarı etkilediğini söyledi. Ekonomiyi rasyonel bir çizgiye taşımamanın zaman

alacağını belirtti. **Sanayinin** pandemi sonrasındaki süreci olumlu geçirdiğini ancak enflasyonun devam etmesinin üretim hayatına huzursuzluk getirdiğini ifade eden Bahçivan, artan ciroların yanında maliyetlerin de yükseldiğini ve bu durumun rekabet gücünü zayıflattığını vurguladı.

Bahçivan, öncü ihracatçı sektörlerdeki düşüslere dikkat çekerek, dünya pazarlarında rekabet gücünü korumak için maliyetleri kontrol etme ihtiyacına vurgu yaptı. HABER MERKEZİ

ISO Türkiye İmalat PMI ocakta 49,2 oldu

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI, ocakta 49,2 değerini aldı. S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, "Ocak ayına ilişkin PMI verileri, sektörde yavaşlama eğiliminin hafiflediği yönünde olumlu sinyaller verdi.

ISO Türkiye İmalat PMI anketinin ocak ayı sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde öl-

çülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, 2023 Aralık'ta 47,4 olan manşet PMI, Ocak 2024'te 49,2'ye yükselerek faaliyet koşullarındaki bozulmanın hafiflediğine işaret etti. Manşet PMI son dört ayın en yüksek değerine ulaşsa da üst üste yedinci ay 50,0 eşik değerinin altında kaldı. Faaliyet koşulla-

rında olumsuz seyrin hafiflemesiyle uyumlu bir şekilde, üretimdeki azalış son altı ayın en düşük hızında ölçüldü. Anket katılımcılarına göre ocak ayında talep, kırılganlığını korumakla birlikte bazı iyileşme işaretleri de gösterdi. Yeni siparişlerde daralma eğiliminin yedinci aya ulaşması, talepte devam eden kırılganlığı doğrulayan bir diğer gelişme oldu.

**MURAT
GÜRSOY**

murat@karadenizekonomi.com

Seçim Gölgesinde Ekonomik Gerçekler!

Ülkemizdeki gerçek gündeminin ekonomi olması gerektiğini vurgulamaya devam ediyoruz. İmalat PMI, 7 aydır daralmaya işaret ediyor. 31 Mart yerel seçimleri nedeniyle ekonomide yaşanan gelişmeleri değil, seçimleri konuşuyoruz. 31 Mart seçimlerinden sonra ülkemizde 4 yıl seçim olmayacak. Ekonomide tüm kesimlerin bek-

lentisi, yatırım ikliminin oluşması ve üretken kesimin üretme gücünün korunmasıdır.

Ekonomi yazarı Mahfi Eğilmez'in orta sınıfın yok olduğunu ortaya koyan makalesinden hatırlatmada bulunuyoruz. Nüfusun en yüksek gelir elde eden yüzde 20'lik grubu ülkenin toplam gelirinin yüzde 49,7'sini alırken, geri kalan

nüfus (toplam nüfusun yüzde 80'i) toplam gelirin yüzde 50,3'ünü alıyor. Bu gelir dağılımındaki bozulma, faiz düşürme politikasının etkisiyle 2023 yılında da devam etti.

İSG İmalat Sektörü PMI'si Ocak 2024 dönemi sonuçlarına göre, faaliyet koşullarındaki bozulma hafıfladı, ancak 7'inci ayda üst üste 50 eşik değerinin altında kaldı. En

sert düşüş giyim ve deri ürünleri sektöründe yaşandı. Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sektörü performansında, yeni siparişlerdeki daralma ve talepteki kırılganlık devam ediyor.

Ocak ayında girdi maliyetleri enflasyonu belirgin bir şekilde ivmelenerek geçen yılın ağustos ayından bu yana en yüksek düzeyde

gerçekleşti. Asgari ücret artışının ve ham madde maliyetlerindeki yükselişin fiyat baskılarına etkisi oldu. İmalatçılar kendi satış fiyatlarını artırarak enflasyonu yükseltti.

İmalatçılar, 2024 yılının başında zorlu bir talep ortamıyla karşı karşıya kaldı. Dört sektörde yeni ihracat ve yeni siparişler artarken, giyim ve deri ürünleri sektöründe

en sert düşüş yaşandı. Ülkemizde gerçek gündem ekonomi olmalı, bu gerçeği rakamlarla ülkeyi yönetenlere hatırlatmaya devam ediyoruz.

HAFTANIN SÖZÜ

Başarı, yetenek değil çaba ile elde edilir.

KDV, UCUZ KREDİ, TEŞVİK...

Sanayiciler Şimşek'e taleplerini iletti

İstanbul Sanayi Odası'nın ocak ayı olağan toplantısında, sanayiciler Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'e çeşitli taleplerini ileterek, özellikle vergi düzenlemeleri ve yeni bir kalkınma bankası kurulması çağrısında bulundular.

Sanayiciler, İstanbul Sanayi Odası'nın toplantısında Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'e seslendi. KDV mevzuatında düzenleme, ucuz krediye erişim, teşvik ve ihracattan elde edilen döviz bozdurma zorunluluğunun kademeli düşürülmesi gibi konularda taleplerini ileten sanayiciler, özellikle yeni nesil bir kalkınma bankası kurulması gerekliliğine vurgu yaptılar.

Sanayicilerin Bakan Şimşek'e ilettiği talepler arasında şu öne çıkan konular bulunuyor:

- Yeni nesil bir kalkınma bankasının kurulması ve gerçek anlamda bir sanayi politikasını destekleyecek kapasitenin

oluşturulması.

- Vergi mevzuatının yıllar içinde karmaşık hale gelmesinin önüne geçilmesi için sadeleştirme çalışmalarının yapılması.
- KDV mevzuatının sanayiye yük getirmeyecek şekilde yeniden ele alınarak düzenlenmesi.
- Türk Eximbank kredileri başta olmak üzere birikmiş KDV alacaklarının 'sanayici vergisi' olarak teminat gösterilebilmesi.
- Şirketlerin geçmiş performanslarını yansıtan bir vergi sistemi oluşturulması ve bu sistemin şirketlere çeşitli avantajlar sağlamak için temel referans kaynağı olarak kullanılması.
- Sağlıklı bir işgücü plan-

lmasının hayata geçirilmesi.

- Yatırım teşvik sistemine sektörlerle özel ve esnek modeller eklenmesi.
- Eximbank kredilerinin limit, vade ve teminat başlıklarının gözden geçirilmesi.
- İhracatçı dövizlerinin zorunlu bozdurma oranlarının kademeli olarak azaltılması ve sıfırlanması.
- Ücret gelirlerine ilişkin vergi dilimlerinde özellikle ilk iki dilimin üst sınırlarının artırılması.

Sanayiciler, bu taleplerin hayata geçirilmesinin, Türkiye ekonomisinin daha güçlü bir şekilde ilerlemesine katkı sağlayacağını belirttiler. HABER MERKEZİ

Ekonomi programımızın SONUÇLARINI ALIYORUZ

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, "Dezenflasyon programının çerçevesi basittir. Tekerleği yeniden keşfetme çabası yoktur. Uluslararası normlar nasılsa odur. Fed ve AB enflasyonu nasıl indirdiyse biz de öyle yapıyoruz. Enflasyonun yerçekim gücüne karşı mücadele edeceğine inanmıyorum, düşecektir. Bu program sabırla ve kararlılıkla uygulanacaktır. Siyasi sahipliği olan bir programdır, geçici bir heves değildir" diye konuştu.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, ISO'nun olağan meclis toplantısına katıldı. Şimşek, küresel ekonomi, Türkiye'de uygulamaya konan yeni ekonomi programı ve beklentilere ilişkin sunum yaptı.

Küresel büyümenin yavaş seyr ettiğini belirten Mehmet Şimşek, Dünya Bankası tahminlerine göre küresel büyümenin bu sene yüzde 2,6, IMF'e göre yüzde 3,1 civarında olacağını belirtti. Şimşek, "İçinde büyük finansal kriz ve pandeminin olduğu 2002-2020 yılı dönem ortalaması yüzde 3,6. Küresel büyümenin yavaş seyr ettiğini fakat 2024'te bir miktar yükselecek. Bu sene yüzde 1 yakın bir büyüme söz konusu olacak. Küresel ticarete canlanma başlaması öngörülüyor. Yüzde 2-3 arası bir büyüme değerli olacak" dedi.

Dezenflasyonun dünyada devam ettiğini aktaran Şimşek, "Küresel olarak enflasyonun yüzde 8,1'e düşmesi öngörülüyor. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında klasik fark var. Bizim için önemli olan gelişmiş ülkelerdeki enflasyon trendidir. Burada enflasyonun yüzde 2,6'ya düşmesi öngörülüyor bu da finansal koşullarda iyileşmeyi içeriyor" dedi.

FED VE ECB İÇİN FAİZ İNDİRİM BEKLENTİLERİ

Küresel enflasyonun iniyor olmasıyla 2024 ve 2025'te Fed ve Avrupa Merkez Bankası'nın faiz indirimini yapacağı beklentisini artırdığını ifade eden Şimşek, "2024 yılında Fed için 140 baz puan, Av-rupa Merkez Bankası için 130 baz puan faiz indirimini bekleniyor" diye belirtti.

Küresel ticarete korumacı politikaların yoğunlaştığını anlatan Şimşek, "Artık korumacılık yeni normale döndü. Dost ülkelerden tedarik önemli bir trende dönüşmüş durumda. Jeopolitik olarak uzak olan ülkelerden tedarik azalıyor. Yakın ülkelerden tedarik güçlü bir şekilde artıyor. Türkiye'nin bu konularda avantajları var" şeklinde konuştu.

"KALICI VE YÜKSEK BÜYÜMENİN TEK KOŞULU; FİYAT İSTİKRARIDIR"

Orta Vadeli Programla ilgili değerlendirmede bulunan Şimşek, "Programı oluştururken hedeflerimizi belirledik. Biz tekerleği yeniden keşfetmeyeceğiz. Kurala dayalı olacak ve seffaf olacak. Bu programın temel hedefleri var. Ana hedef fiyat istikrarıdır. Fiyat istikrarının olmadığı bir yerde öngörülebilirlikten bahsedemezsiniz. Bunu sağlayamazsanız arzulanımda tarzda nitelikli sürdürülebilir ve rekabetçi bir **sanayi** asla olmaz, sadece geçici ve dönemsel kazanımlar olur. Kalıcı ve yüksek büyümenin tek koşulu; fiyat istikrarıdır. Enflasyonun kalıcı bir şekilde düşük tek haneye indirilmesini başardığında Tür-

kiye, hiçbir müdahale gerektirmeden çözülmüş olacak. Makul maliyetler nitelikli değişimimize sürdürülebilir bir çerçevede yolunuza devam etmenize zemin hazırlayacak ekosistem oluşmuş olacak" dedi.

"TÜKETEREK BÜYÜMEYİ SÜRDÜRMEK MÜMKÜN DEĞİL"

Sadece içeride dış kaynakla tüketerek büyümenin mümkün olmadığını belirten Şimşek, "Sürdürülebilir bir cari açık hedefliyoruz, dış borcun milli gelire oranını artırmayacak bir düzeyde tutmak önemli. Büyümede bir dengeleme ihtiyacı var. Sadece içeride ve dış kaynakla tüketerek büyümeyi sürdürmek mümkün değildir. Yapısal reformlar bu programın olmazsa olmazıdır. Programımızın temel çerçevesi budur" diye konuştu.

"TEKERLEĞİ YENİDEN KEŞFETMEYECEĞİZ"

"Daha adil gelir dağılımı açısından da fiyat istikrarı olmazsa olmazdır" diyen Şimşek, "Dezenflasyon programının çerçevesi basittir. Tekerleği yeniden keşfetme çabası yoktur. Uluslararası normlar nasılsa odur. Fed ve AB enflasyonu nasıl indirdiyse biz de öyle yapıyoruz. Enflasyonun yerçekim gücüne karşı mücadele edeceğine inanmıyorum, düşecektir. Bu program sabırla ve kararlılıkla uygulanacaktır. Siyasi sahipliği olan bir programdır, geçici bir heves değildir. Önümüzdeki dönemde dezenflasyonu sınırlamaya devam edeceğiz. (Aralık ayındaki harcama), harcamalar peyderpey oluyor biz o kaynağı ilgili kuruluşa aktarmaya devam ettik. Biz o kaynağı geri almadık. Do-layısıyla deprem harcı geçen sene bütçe açığı yüzde 1,7'dir. Deprem geçici bir şoktur bizimle beraber bir süreliğine harcamaları yapacağız. Ama kalıcı değildir. Maliye politikası ayağında bir kaygıya gerek yoktur" ifadelerini kullandı.

Mehmet Şimşek, Türkiye'nin geçici bir deprem şokuyla karşı karşıya kaldığını, bunun getirdiği borç yüküne katlanabileceğini söyleyerek "Türkiye'nin bütün borçluluğunun milli gelire oranı bize benzer ülkelerdekini yarısrısının altındadır" dedi. Şimşek, "Verginin tabanını genişleteceğiz. Verginin hakkıyla alınmadı alan-

larda çaba göstereceğiz" dedi.

Cari açık konusuna değinen Şimşek, "Makro finansal istikrarın önemli bir bileşimi dünyaya olan dengemizin sürdürülebilir bir patikada olması gerekir. Dış borcun sürdürülebilir bir düzeyde şekillenmesi lazım. Türkiye'nin kırılganlığı azaltmak için rezerv biriktirmesini önceliklendirdiğini belirtti Şimşek, "Sıkı para ve maliye politikası, altın ithalatının normalleşmesi, enerjide dışa bağımlılığın azaltılması, **sanayide** dönüşümün artırılmasıyla bunu sağlayacağız. Buna ilişkin programlar var, ilave çalışmalar da yapılacak. İdeal olarak cari açığı milli gelirin yüzde 2,5 ve altına çekeceğiz" ifadelerini kullandı.

"YATIRIM ORTAMININ İYİLEŞTİRİLMESİNDE HUKUK DEVLETİ OLMAK KRİTİK ÖNEME SAHİPTİR"

Türkiye'nin temelde büyüme sorununun bulunmadığını belirten Şimşek, "Son 20 yılda yüzde 5,4 büyüme olmuştur. Çin hariç uzun soluklu makul düzeyde büyüyen nadir ülkelerdeniz. Kalıcı bir patikaya oturmayı hedefliyoruz. Yapısal reformlar; beşeri sermayenin güçlendirilmesi, nüfusu bir bütün olarak eğitme kalitesinden **sanayi**-üniversite işbirliğinden tutun ihtiyaç duyulan alanlardaki nitelikli insan kaynağına kadar tamamını beşeri sermayenin güçlendirmesi başlığında kapsıyoruz. Yatırım ortamının iyileştirilmesi de önemli. Doğru uygulamalarla yapılır, keyfi değil. O nedenle hukuk devleti burada kritik öneme sahiptir" dedi.

"AYLIK SONUÇLARI ALMAYA BAŞLADIK"

Türkiye sorun yaşamadan yüksek büyüme patikasında devam edeceğini söyleyen Şimşek, "Programlar bir süreçtir. Aylık bazda sonuçları almaya başladık. İlk yıl geçiş dönemidir. Şu anda geçiş dönemindeyiz. Ülkenin risk primi düştü. Ortalama 600-700 aralığından 300 civarına indi. Getiri farkları azaldı. Kur oynaklığı azalıyor. TİZE opsiyonların ima ettiği kur oynaklığı şu anda nispeten istikrarlı ülkelere benzer şekilde gidiyor. KKM'den çıkışı hedefliyor. Dezenflasyonla mücadeleyi zorlaştırıyor, parasal aktarım mekanizmasını bozuyor, kamunun üzerinde bir yük, piyasaları boz-madan

çıkacağız. Sabırla ve zamanla bundan çıkacağız. Ekonomide dengeleme başladı. Dış talebin negatif etkisi yavaşlıyor. Cari açık mayıs ayında ayında 60 milyar dolara zirveye çıkmıştı. Önce 40 sonra 30 milyar dolara doğru inecek. Dış ticaret açığı aşağı yönlü trendle devam edecek. Enflasyon beklentilerinde iyileşme var. Ekim 2023'e göre enflasyon beklentilerinde 6 puanlık iyi-leşme var. Piyasalarda 12 ay sonrası enflasyon beklentisi yüzde 39. Hedefimize yakınsamaya başladı. Merkez Bankamızın brüt rezerv birikimi Mayıs'a göre ciddi bir düzeyde. Rezerv birikimi önemli hedeflerimizden bir tanesi. Not görünümünde iyileşme var. Not artışları peyderpey gelecek" şeklinde konuştu.

"EXİMBANK 50 MİLYAR DOLARLIK DESTEK VERECEK, YETMEZ"

Sanayide nihai hedefin nitelikli yatırım, istihdam, üretim ve en önemlisi daha çok ihracat olduğunu vurgulayan Şimşek, "Do-layısıyla ihracat bizim bu zincirde en temel önceliğimizdir. İhracat desteklerinin yetersiz olduğu husus gündeme geldi. Bu sene Eximbank 50 milyar dolarlık destek verecek, yetmez bizim bunu daha da artırmamız lazım. Reeskont kredileri 10'a katlandı. Gereki-yorsa daha da katlayacağız. **Sanayi** sektöründe bütçeden çok ciddi destekler veriyoruz. Ar-Ge, prim ve benzeri teşvikler 299 milyar lira olacak. Yatırım teşvikleri 530 milyar topladığımızda milli gelirin yüzde 2'si kadar **sanayiye** destek vereceğiz" ifadelerini kullandı.

İstihdam ve üretime bütçeden 2 trilyon lira destek verileceğini belirten Şimşek, "Milli gelirin yüzde 4,9'una denk geliyor. Bu üretimin yanındayız. Yüksek teknoloji yatırımlarını önceliklendireceğiz. Merkez Bankamız YTAK, ilerde bütçede imkan oluşturup bütçenin içine alacağız. Belirli-digimiz alanlarda seffaf bir şekilde dağıtacağız" diye konuştu.

"Türkiye yapay zekaya hazırlık noktasında gelişmiş ülkelere yakın durumda" diyen Şimşek, "Sana-yimizin bu hususlara dikkat etmesi lazım. Yapay zekaya hazırlık endeksinde Türkiye gelişmekte olan ülkelere daha iyi durumda. Gelişmiş ülkelere yakınız. Uluslararası çalışmalara göre yeşil ürünlerde rekabet potansiyelimiz çok yüksek. En rekabetçi gelişmekte olan ülkelere. Ekiple-rinizle çalışmalara bakacaksınız" ifadelerini kullandı.

Şimşek, "Demiryoluna önümüzdeki 30 yılda 70-80 milyar dolar yatırım yapacağız. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığında **OSB**leri demir yoluyla limana bağlayalım" talebinde bulundu. Konteynerleri trenle yükleyip limana göndereceksiniz. Türkiye'nin fiziki yapısı güçlü. Bu dönüşümü sağlayamazsak Afrika dönemi geliyor. O ülkeler rekabete soyunacak. Dönüşüm için her türlü desteğe hazırız" şeklinde konuştu.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI

Kıymetlerinde

ULUSLARARASI SAVUNMA
SANAYİİ

22 - 26 E

İSTANBUL FU

Destekleriyle

T.C. DIŞİŞLERİ
BAKANLIĞIT.C. SAĞLIK
BAKANLIĞIT.C. MİLLÎ SAVUNMA
BAKANLIĞIT.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ
BAKANLIĞIT.C. TİCARET
BAKANLIĞIT.C. MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
GENELKURMAY BAŞKANLIĞIT.C. MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
SAVUNMA SANAYİİ
BAŞKANLIĞIT.C. MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
KARA KUVVETLERİ KOMUTANLIĞIT.C.
DENİZ

MA HAVACILIK VE UZAY İ FUARI KİM 2024 AR MERKEZİ

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
KUVVETLERİ KOMUTANLIĞI

T.C. MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
HAVA KUVVETLERİ KOMUTANLIĞI

T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI

T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI

T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
AFET YERİ ACİL DURUM
YÖNETİMİ BAKANLIĞI

T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
TÜRKİYE UZAY AJANSI

İSTANBUL
TİCARET
ODASI
— 1847 —

İSTANBUL
SANAYİ ODASI